

Salig Bangsamoro

So Sarig Bangsamoro (Salig Bangsamoro) Rumor Bulletin na ped aya ko "Rooted in Trust Philippines" project a ipag post oman dow a pito gawii. Gya Rooted in Trust na global ago local humanitarian response a myakapoon sa Internews para kaagapan su kapakalangkap o mga ribat a storya mipantag sa COVID-19. Saya sa Pilipinas na aya focus eran a pag implemantan sa gya project na gya Mindanao, sii sa Bangsamoro Autonomous Region in Muslim Mindanao (BARMM).

Sa gyaya weekly bulletin na duwa a sembagen tano a mga estorya a makapopoon ko social media monitoring platform tano. Paganay ron na su storya a su kun su vaccine para sa COVID-19 na adn kun a microchip iyan a pyangbaalan a kilala a taw mipantag sa kam-business sii sa US. Ika duwa storya na su kyasandeg o sakataw sa aya kun a okit a ka kada o COVID-19 na piki lekuban su langun o testing centers, a aya kyasabapan sa kyapakareseb iyan sa seryos a mga comments agu barambarang a concern. Gyaya ika pat a issue o Salig Bangsamoro bulletin na pembegay aya sa mga sembag para kaagapan iyan gya mga storya odi na tarutaruwan agu para katukawan antonaa e suwaan o mga tao.

Haka-haka 1

Su Vaccines a adun a microchip iyan; Na si Bill Gates ki planu saya

"Su vaccine a tataguwan sa microchip na magaan dun iliyo sii sa US. Ino dikanu piki vaccine amay ka miyuma sa Pilipinas ka pagusar siran sa pud a ragom a knaba tano kalalayaman, ka aya pagosaren iran na so ragom a adun a microchip iyan. Taruwa niyu aya ko mga pamilya ago ginawae nyu... Knaba aya kasandagan... Si Bill Gates e mimbaal sa gyaya milalangkap a virus na inwit iyan sa China, na isako makalangkap sa intero a dunya na aya niyan kipliyon ko vaccine a pakabolong ko virus... Su mga doctors tanu mismo e mitaro a su vaccine na naba mapiya sa lawas tanu poon ko misasawg a chemicals ago biochip run." (Mama, 46-50 e edad)

Rumor risk level: Medium
Platform: Facebook
Reactions: 38
Comments: 3
Shares: 69

Gyaya mga storya makapantag sa gya COVID-19 vaccines na mapakay a maka begay sa pikir ko madakul a tao a di piki vaccine. Babago sa gyaya ragon na aden mambu a lagid a gyaya storya a minilangkap a knaba bo sii sa Pilipinas ka sii dun sa intero a dunya. Gyuto a post na mapakay ini share a pilipino a mababaling sa US, a mala mambu e gagaw ko kalombayan iyan a mga pilipino, na myakalangkap oto a chain message sa social media. Gito a storya na lagid o bago sii rektanu saya sa BARMM umanun kaw n pn gyaya a mga bago a balita sa gya COVID-19 Vaccines. Gyaya mga lagid aya a mga storya na mapakay a mapakaito iyan so pag-asa a mapapadalem ko madakul a tao sa ka-khada a gya pandemic agu mapakay a makaadun sa kaluk ko madakul a tao sa di iran kapakasari ko vaccine agu di eran kapakipamalong ko sakit a magegedam eran.

Su history tanu na myapakiilay nyan a su vaccine na mapakatareg iyan su kaplangkap o virus ago kapakay a makabulong sa minus sa million a taw oman ragon. Sako myawna na su smallpox na isa a sakit a pakapatay, na poon sa kyathagumpya o vaccination na so smallpox na myada. Su vaccines na tested aya a effective sa kapakabulong iyan ko mga sakit a mapakay a ipatay o taw miplagid o polio, measles, mumps, diphtheria, tetanus agu rabies.

Su vaccine na pamangdawn iyan su lawas tanu paano khaatowan su infection a milidas tano niyan ko kapkakowaa tano ko virus. Su kapdaraynun tanu sa vaccine na aya maana niyan na ipumbugit tano a ginawa tano agu so mga pamilya tano.

Gyaya kapanundisinditn mipantag sa kapang inject sa microchip o isa ko mga US Billionaire ago founder a Microsoft a si Bill Gates na da benar iyan. Si Bill Gates na ini-deny niyan aya, ago da evedince a paka soporta sa gyaya a storya. Su vaccine na barabarang e tago a ingredients a pyakasawsawg a pagugup ko lawas tanu para mabuild so immunity tano against foreign organism, na so microchip na naba run anan ped. Su mga vaccines na pakasagad anan sa mati a trials ago challenges (Ilayaniyu su figures sa baba) para masigurado su effective ago safety niyan. Su WHO na ini report eran a su pat polo ago duwa (42) COVID-19 vaccine candidates, sapolo (10) roo na sisa stage a so pirangibo a taw na pag vaccinan (phase 3). Na gya inged tanu na active a mipupud ko kapsiguradowa a so COVID-19 vaccines na miyuma rektanu amay ka April taman sa June next year.

OKIT OKIT SA DI KAMBAALI SA VACCINE

Kailangan na pakasuwa tanu ko mga karibatan tanu. Sii ko babago a minitekaw a kinikalat o Polio sa Pilipinas, na kyapabayaan so niyawa o mga wata a mapapatot kiran, su pakakaid a kyasabapan o sakit na kapakay oto a kyalakayan opama ko sumyarig tanu ko vaccines. Na sa kananayaw tano ko vaccines para sa COVID-19, na kinanglan na ditanu di gulalan su minimum public health standards a ini sugo o Department of Health an tanu masiyap su mga pamilya tanu ago ma kontrol tanu su kapkalat o virus.

Haka-haka 2

Totolan a ika dow a – So kalekebi ko mga testing center na aya pinaka mapiya bolong ko COVID-19

“Mapia a balita ago sowaan para mitapelek a gyangkae a COVID-19! Aden den oto a bolong ae a seguridad den ago miyapariksa a daden a baon makakowa sa paniyakit...sa miyapanotol a giya Philippine Red Cross na gowani na inepoonan niran ka an midayon o manga ped...sa aya oto a okit na lekeban den so manga testing centers.” (Kabasa o sakatao a datu sa Marawi City, pageletan o patpolo ago nempolo ragon so idad iyan)

Rumor risk level: Medium
Platform: Facebook
Reactions: 621
Comments: 49
Shares: 12

SEMBAG

Gyangkae a totolan na aya pakapoon niyan na piyakalangkap a mokit sa kasablawan, owana ogaid na so maana mapapadalem ron na mapakai a di mapia panarimaon o kadakelan makanpantag ko di kambasisa-a ko manga testing (phariksa-an) ago testing centers (phamariksa opisina), na gyotoy sesenidatan niranon ko kiyapakadakel angkae a bilangan a kaso a COVID19 sangkae a pagabagatan a inged a Pilipinas.

Sa giyae na ana kitotompoken niyan ko manga toba-tobad sangkae a Philippine Red Cross, giyae so opak at a miyakaogop ko kaphaphariksa-a ko pagtao a gomegedamon antaka kenaba sangkae a pilipinas, taman sa inako phasod siran a tomareg siran na so COVID-19 test na penggastowan a Philippine Health Insurance Corporation (PhilHealth) siiko miyaipos a olan-olan a October 14.

Sa gyangkae a Insurance a opisina na da iran kabayadi so pepakala a utang iran sangkae a Red Cross, sa gya kiyasabapan sa kiyalanggay sa quarantine facilities o manga kigagalebek sa abroad maana manga OFW sabap sa miyakinanglan. iran oto a daan a lomiyso so resulta iran a negative onaan pen o da iran kapamakabaling ko manga walay antaka manga pamelya iran.

Giyae a Philhealth na aden oto so utang iyan a miyamanik sa P1.1 billion sa Red Cross taman sa giyae a parinta goberno a pilipinas na tiyarima iran a tanto aya mala a mamerak para mitataros den so testing maana so kaphaphariksa-a ko manga tao sangkae a paniyakit. Sa giyangkae a opak at a Red Cross na siran e katatagoan sa atas tanggongan ko 25% ko alangolangowan o manga testing sangkae a Pilipinas. Siiko olan-olan a October petsa 28 na gyae a Red Cross na inidayon iran so serbisyo iran ko COVID-19 testing ko oriyon o kiyapakabayad kiran a Philhealth sa kokoma medya ko utang iran isaon na timbang arega P600 million a mamerak.

So panawathawag sangkae a Red Cross sa kidayonen niran ko COVID-19 testing na aya mitotoro iyan na so ka-iimportante ago so kakikinanglana ko atas tanggongan o komikiber siiko manga testing centers labaw ron sii sangkae a mipapasang a paniyakit a pandemic. Sabap sii na sii-ko malebod a di kataroa o sabagi sa so kalekebi sangkae a manga testing centers maana (phamariksa a manga opisina) na aya mapiya pagokitan a bolong a gyangkae a pandemic na aya benar na di ini pakaompiya a kataro para mitapelek a gyangkae a kapapakadakel a gyangkae a virus, so kapekatokawi ko manga tao a gomidamon ago so katoona ko manga ped a tao a minipelomameka o ana COVID-19 iyan. Sa gyangkae a testing na kenaba ini matag kailangan a pandowan ka isa ini a okit a kupalagoy ngaon kenaba gyabo a ginawangka ka rakes pen o pamelyangka na go so ped ko manga siringan ka a manga lolobay.

SU KAPAKI VACCINATE TANU SA GINAWA TANU NA IPLIDAS KA MAMBU SU PD A TAW. DINGKA I-PAG RISK SU BUHAY ERAN SO KALEKEBI KO MANGA TESTING CENTERS (PHAMARIKSA A MANGA OPISINA) NA DIDEN PHAKABOLONG SANGKAE A PANDEMIC.

Amay ka seka odi na apiya antawa-a siiko pamelyangka na sipat a ana gomegedam kiran sa paniyakit a Flu (Mayaw-lomasa) na go kailangan siran sa COVID-19 testing, na kataya so manga numero a kontakten:

Cotabato Sanitarium
064 429-0082

BANGSAMORO EMERGENCY HOTLINE NUMBERS

Globe: 09663018777
Smart: 09363395221

AMAI PAKPAK MEDICAL CENTER- COVID HOTLINES

Smart: 09991909488
Globe: 09955632722

We welcome your feedback, questions, and suggestions to help local media produce reliable and accurate reporting on COVID-19. Please contact: **Kia Obang**, Data Analyst (kobang@internews.org) or **Paola Mikaela Alpays**, Information Manager (palpay@internews.org)